

Prediktivní modely ohrožení dítěte

RNDr. Pavel Charamza, CSc., Mgr. Ing. Marek Vranka,
Mgr. Daniel Dvořák, Mgr. & Mgr. Daniel Prokop

- Úvod**
- Připomínka metodiky**
- Shrnutí výstupů modelů Skóring I**
- Východiska pro modely Skóring II**
- Shrnutí výstupů modelů Skóring II**
- Další zamýšlené kroky**

Cíl:

Zkonstruovat prediktivní modely pro jednotlivé typy ohrožení, kvantifikovat míru ohrožení dítěte a zařazení do kvantitativního rámce ohodnocení rizika v rámci populace českých rodin s dětmi do dvanácti let (*Rodiny s dětmi do 12 let - 5002 respondentů, Navýšení o rodiny v riziku (boosting) – 1421 respondentů*)

Zkoumaná rizika:

Problémy komunikace, Výchovné problémy s dítětem, Problémy s dítětem ve škole, Problémy se závislostmi, Zdraví dítěte, Násilí vůči dítěti, Kriminalita dítěte

Jako nezávisle proměnné: Jednotlivé konkrétní otázky dotazníku

Prezentace na konferenci Nadace Sirius:

„Stav české rodiny, co ji chrání a ohrožuje“ (červen 2016)

Prezentace na
konferenci SIRIUS 20

Výzkumná zpráva:

Výz. zpráva I

Výz. zpráva II

- Vyhodnocení modelů první etapy
- Kvalitativní studie
- Posouzení odborníky s různých oblastí (psychologie, sociologie)
- Zohlednění mezinárodních zkušeností
- Rozšíření týmu o renomované odborníky (psychologie, sociologie)
- Vytvoření zobecněných modelů
- Představení modelů na mezinárodní konferenci AIFREF

ekonomická
situace

vzdělání
rodičů

neúplná
rodina

nemoci

počet dětí

etnikum

biologické faktory

nízká porodní váha
zdravotní a vývojové obtíže

faktory prostředí - rodina

konflikty v rodině
násilí
abúzus látek
nevhodný výchovný styl
absence blízkých vztahů

faktory prostředí - škola

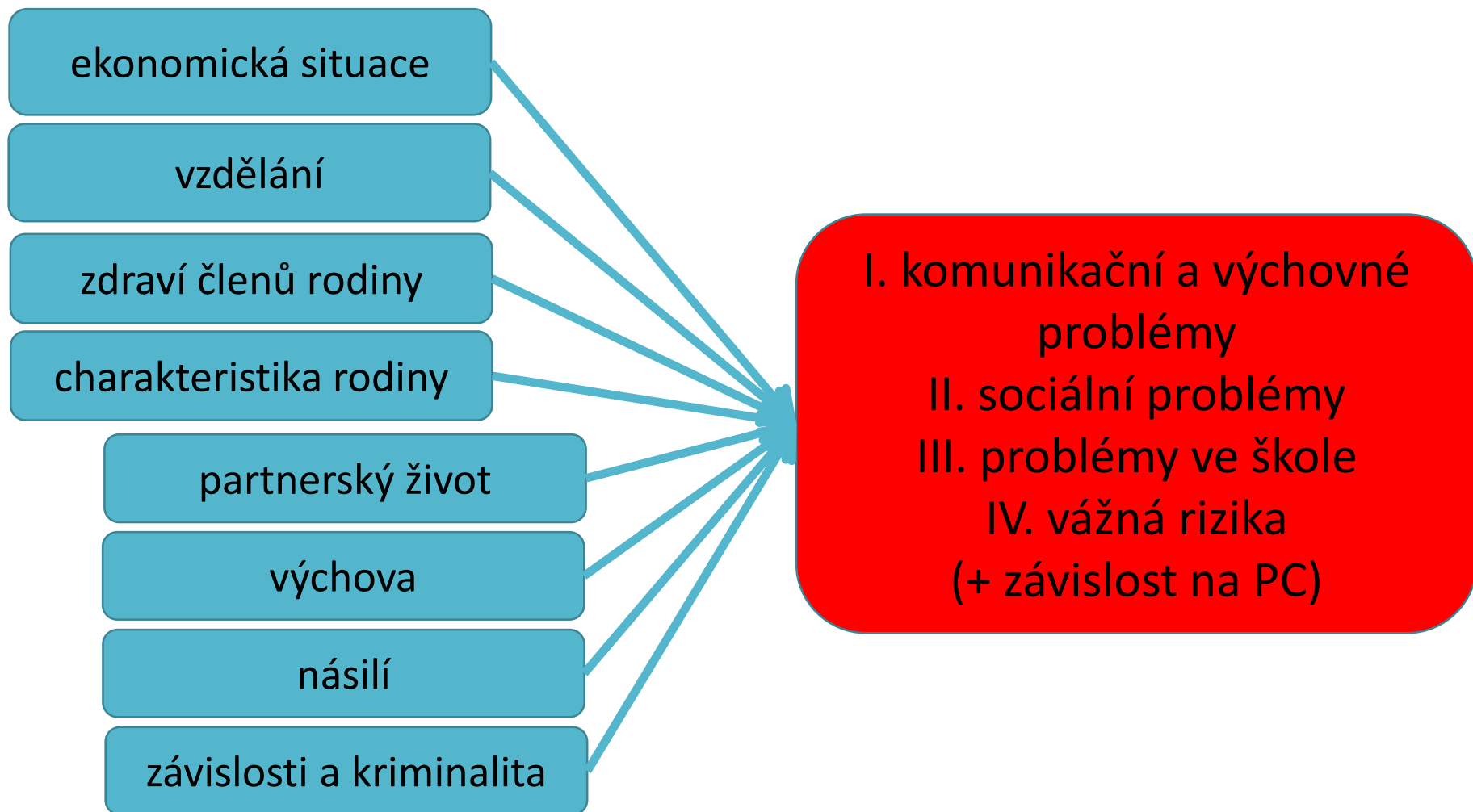
problémy s učením
selhání a špatné známky
špatné vztahy s vrstevníky
deviantní vrstevníci

individuální ochranné faktory

optimismus, víra
ve vlastní
schopnosti, sebe-
regulace,
intelektové a
sociální
schopnosti

sociální ochranné faktory

alternativní
pečovatelé,
vhodný výchovný
styl,
sociální síť a
podpůrné
programy,
nízká kriminalita

komunikační a výchovné problémy

Nedostatek komunikace s dítětem
Dlouhodobé, nebo vážné spory a hádky s dítětem
Dítě nekomunikuje s dospělými členy domácnosti
Vážné výchovné problémy s dítětem v domácnosti (dělá si, co chce, nekomunikuje)
Dítě dlouhodobě neplní svoje domácí povinnosti
Útěk(y) dítěte z domova

problémy ve škole

Prospěchové problémy dítěte ve škole
Kázeňské problémy dítěte ve škole
Problémy se šikanou ve škole
Záškoláctví dítěte

sociální problémy

Špatné vztahy mezi sourozenci
Dítě má/mělo problémy s vrstevníky
Dítě nemá/nemělo dostatek kamarádů

vážná rizika

Problém/y s alkoholem
Problém/y s drogami
Problém/y s hracími automaty, hazardními hrami, apod.
Problémy dítěte s cigaretami
Dítě kouří
Dítě pije alkohol
Problémy se zákonem dítěte
Pobyt dítěte ve výchovném zařízení

+ závislost na PC

ekonomická situace

Ekonomická situace

zadlužení / bez dluhů, nízký příjem* / bez dluhů, vysoký příjem*

(*ekvalizovaný příjem)

Nedostatečnost bydlení

malý prostor + časté stěhování + > 40% čistého příjmu na bydlení
+ nestabilní forma bydlení

vzdělání

Vzdělání

ZŠ / SŠ / VŠ

charakteristiky rodiny

Rodič cizinec

ano / ne

Stav domácnosti

1 dítě, oba rodiče, žádné další děti /

1 dítě, oba rodiče, další děti /

1 dítě, jeden rodič, žádné další děti /

1 dítě, jeden rodič, další děti /

více dětí, oba rodiče, žádné další děti /

více dětí, oba rodiče, další děti /

více dětí, jeden rodič

zdraví

Zdraví

rodiče – dobré zdraví, děti – bez léků,
jiní dospělí – bez potíží /

rodiče – dobré zdraví, děti – bez léků,
jiní dospělí – potíže /

rodiče – dobré zdraví, děti – berou
léky

rodiče – špatné zdraví, děti – bez léků

rodiče – špatné zdraví, děti – berou
léky

vztah partnerů

Nevěra – ano / ne

Rozvod / rozchod – ano / ne

Rodinný život

- oba rodiče, dobrá komunikace, bez hádek, pokud ano – před dětmi
- oba rodiče, dobrá komunikace, bez hádek, pokud ano – ne před dětmi
- oba rodiče, dobrá komunikace, hádky
- oba rodiče, problémy s komunikací
- jeden rodič s partnerem
- jeden rodič, spokojený
- jeden rodič, ne spokojený
- bez rodičů

závislosti a kriminalita

Závislosti

bez závislostí

cigarety

alkohol / drogy / cigarety + drogy

alkohol + cigarety

alkohol + drogy / cigarety + drogy

Kriminalita

nikdy

jednou

opakovaně

násilí

Násilí

v rodině došlo k fyzickému nebo psychologickému násilí vůči dítěti nebo dospělým – ano / ne

výchova

Těšení se na děti

oba rodiče chtěli dítě stejně / ne stejně / nechtěli

Výchova

intuitivní – ano / ne, založená na důkazech – ano / ne (všechny kombinace)

Povídání si o životě

povídání si o životě, dítě se svěřuje s problémy /

povídání si o životě, dítě se nesevěřuje s problémy /

o životě si nepovídají

Povídání si škole

rodič se zlobí kvůli špatným známkám, dítě se svěřuje se svými problémy

rodič se zlobí kvůli špatným známkám, dítě se nesevěřuje se svými problémy

rodič se nezlobí kvůli špatným známkám, dítě se svěřuje se svými problémy

rodič se nezlobí kvůli špatným známkám, dítě se nesevěřuje se svými problémy

výchova

Láskyplný vztah s dětmi

faktor syčen položkami:

smějí se dítětem, chtějí to nejlepší pro děti, milují své děti, jsou spokojeni s pohlavím svých dětí, jsou spokojeni se svými dětmi, jsou šťastní, když jsou děti šťastné

Pozitivní hodnocení dítěte

dítě je schopné vyjádřit své pocity, dítě pravidelně pomáhá v domácnosti, dítě má dostatečné sebevědomí, dítě má koníčky, které jej baví

Respekt k potřebám dítěte

dítě má dost svobody pro vlastní vývoj, chci, aby moje dítě rostlo vlastním tempem, je důležitější, že se dítěti líbí jeho pokoj, než že je v něm uklizeno

Nastavování pravidel

dítě musí mít pravidla, chci, aby moje dítě bylo v životě úspěšné, direktivní výchova

výchova

Komunikace s dítětem

faktor syncen položkami:

povídání si o zájmech dítěte, pocitech, problémech s kamarády, běžných věcech ze života dospělých, trávení času doma nebo na zahradě

Domácí aktivity s dítětem

hraní si s dítětem, ukládání do postele, mazlení se, čtení dítěti

Rozvojové aktivity s dítětem

návštěva kina, divadla, výstav, sportovních akcí, výlety do přírody, vození dítěte do školy nebo na kroužky, umělecké aktivity

Logistická regrese, selekce významných proměnných

Kvalita modelů hodnocena prostřednictvím ROC křivky a Gini koeficientu

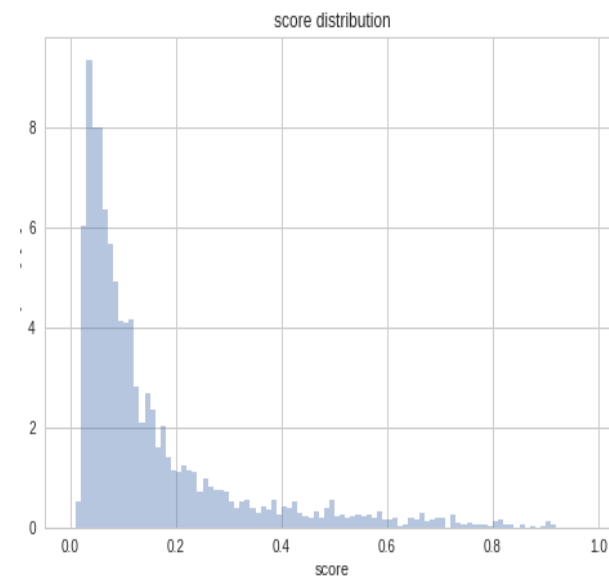
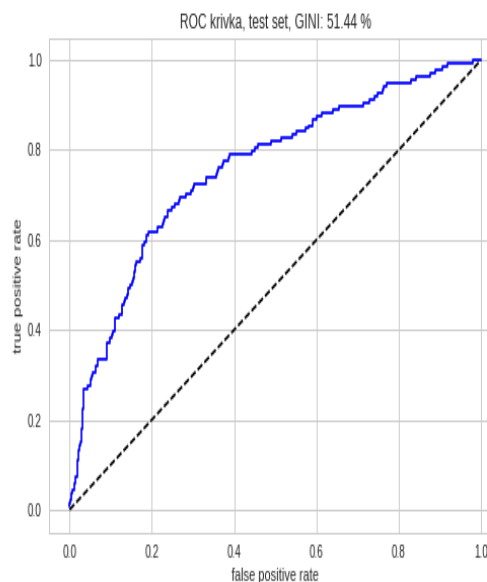
Rozdělení rizika v rámci české populace

Kalkulačka
vytvoření problémů ve š...

Sumarizace hlavních faktorů

<=6	>6
Ekonomická situace	Ekonomická situace
Nedostatečnost bydlení	Nedostatečnost bydlení
Vzdělání	Vzdělání
Rodič cizinec	Rodič cizinec
Stav domácnosti	Stav domácnosti
Zdraví	Zdraví
Nevěra	Nevěra
Rozvod / rozchod	Rozvod / rozchod
Rodinný život	Rodinný život
Kriminalita	Kriminalita
Návykové látky	Návykové látky
Násilí	Násilí
Těšení se na děti	Těšení se na děti
Intuitivní výchova	Intuitivní výchova
Povídání si o životě	Povídání si o životě
Láskyplný vztah	Láskyplný vztah
Pozitivní hodnocení	Pozitivní hodnocení
Respekt k potřebám dítěte	Respekt k potřebám dítěte
Nastavování pravidel	Komunikace s dítětem
Domácí činnosti s dítětem	Domácí činnosti s dítětem
Rozvojové aktivity s dítětem	Rozvojové aktivity s dítětem
Věk dítěte	Věk dítěte

<=6

>6

Ekonomická situace	Ekonomická situace
Nedostatečnost bydlení	Nedostatečnost bydlení
Vzdělání	Vzdělání
Rodič cizinec	Rodič cizinec
Stav domácnosti	Stav domácnosti
Zdraví	Zdraví
Nevěra	Nevěra
Rozvod / rozchod	Rozvod / rozchod
Rodinný život	Rodinný život
Kriminalita	Kriminalita
Návykové látky	Návykové látky
Násilí	Násilí
Těšení se na děti	Těšení se na děti
Intuitivní výchova	Intuitivní výchova
Povídání si o životě	Povídání si o životě
	Povídání si o škole
Láskyplný vztah	Láskyplný vztah
Pozitivní hodnocení	Pozitivní hodnocení
Respekt k potřebám dítěte	Respekt k potřebám dítěte
Nastavování pravidel	
	Komunikace s dítětem
Domácí činnosti s dítětem	Domácí činnosti s dítětem
Rozvojové aktivity s dítětem	Rozvojové aktivity s dítětem
Věk dítěte	Věk dítěte

Souhrn:

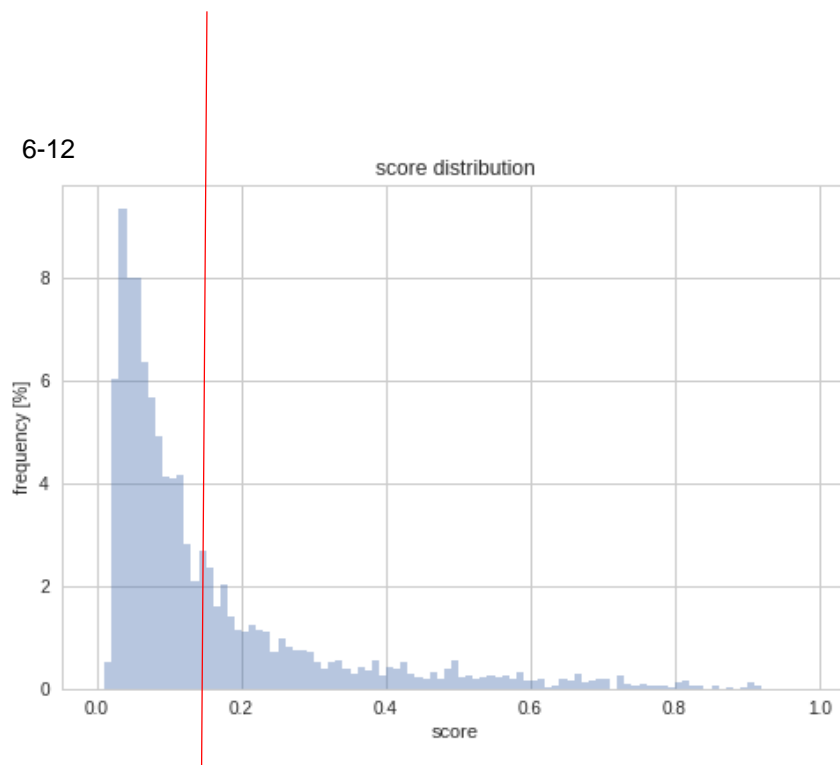
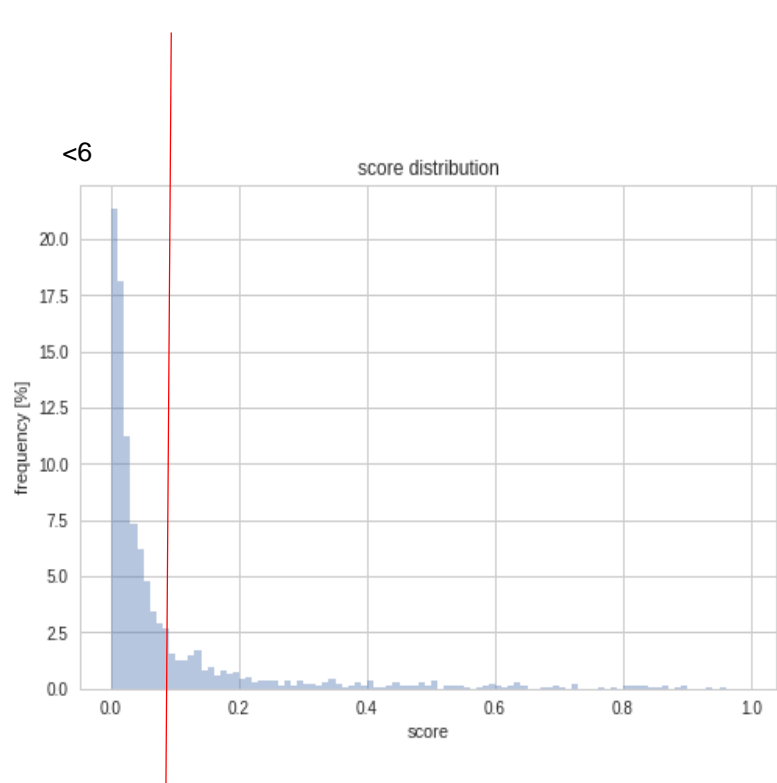
- rodiny s jedním dítětem jsou spojovány s nižším rizikem; neúplnost rodiny přináší zvýšené riziko
- rodiny, kde je zdravotní problém budou mít vyšší výskyt problémů
- úplná rodina je ideální, ale pouze jeden rodič může být lepší řešení než úplná rodina, v níž dochází k hádkám
- pro malé děti je naprosto rozhodující láskyplný vztah rodičů, však s rostoucím věkem a potřebami dítěte roste význam i dalších faktorů

8 % domácností s dítětem do 6 let je v riziku

15 % domácností s dítětem 6-15 let je v riziku

20 % domácností s dítěte do 6 let má riziko větší než průměr

30 % domácností s dítětem 6-15 let má riziko větší než průměr

>6

Ekonomická situace

Nedostatečnost bydlení

Vzdělání

Rodič cizinec

Stav domácnosti

Zdraví

Nevěra

Rozvod / rozchod

Rodinný život

Kriminalita

Návykové látky

Násilí

Těšení se na děti

Intuitivní výchova

Povídání si o životě

Povídání si o škole

Láskyplný vztah

Pozitivní hodnocení

Respekt k potřebám dítěte

Komunikace s dítětem

Domácí činnosti s dítětem

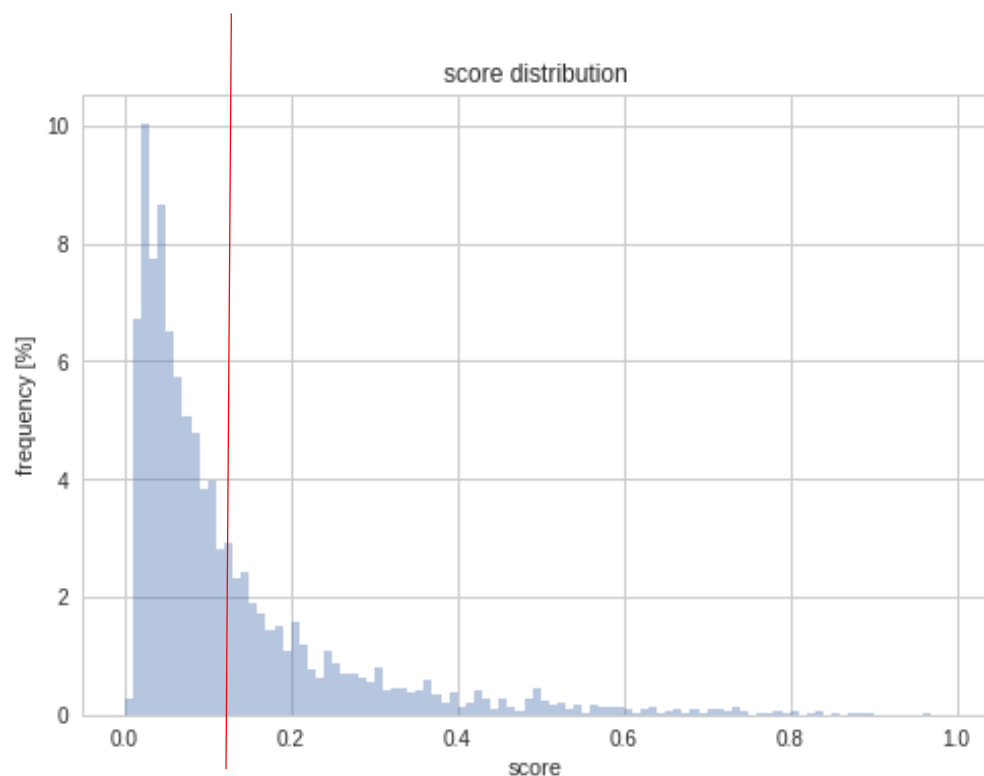
Rozvojové aktivity s dítětem

Věk dítěte

Souhrn:

- rodiny s jedním dítětem jsou spojovány s nižším rizikem; neúplnost rodiny přináší zvýšené riziko
- zdravotní problémy v rodině zvyšují pravděpodobnost výskytu problémů
- úplná rodina je ideální, ale pouze jeden rodič může být lepší řešení než úplná rodina, v níž dochází k hádkám
- hovoření s dítětem o jeho starostech a škole je ochranný faktor, stejně tak jako důvěra v jeho schopnosti
- riziko výskytu problémů roste s přibývajícím věkem

Průměrná pravděpodobnost problémů ve škole je 15 %
30 % domácností s dítětem 6-15 let má riziko větší než průměr

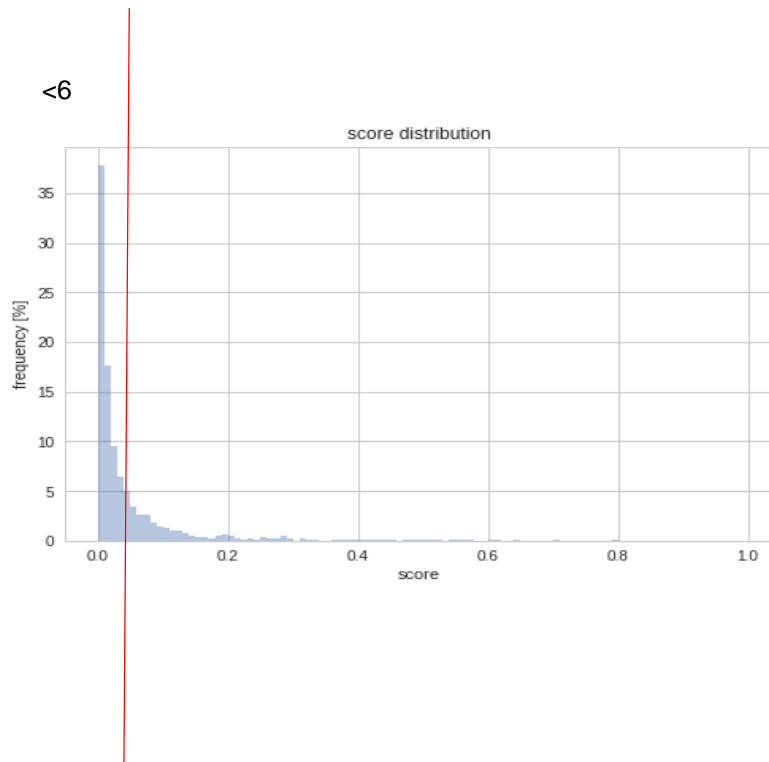
<=6	>6
Ekonomická situace	Ekonomická situace
Nedostatečnost bydlení	Nedostatečnost bydlení
Vzdělání	Vzdělání
Rodič cizinec	Rodič cizinec
Stav domácnosti	Stav domácnosti
Zdraví	Zdraví
Nevěra	Nevěra
Rozvod / rozchod	Rozvod / rozchod
Rodinný život	Rodinný život
Kriminalita	Kriminalita
Návykové látky	Návykové látky
Násilí	Násilí
Těšení se na děti	Těšení se na děti
Intuitivní výchova	Intuitivní výchova
Povídání si o životě	Povídání si o životě
	Povídání si o škole
Láskyplný vztah	Láskyplný vztah
Pozitivní hodnocení	Pozitivní hodnocení
Respekt k potřebám dítěte	Respekt k potřebám dítěte
Nastavování pravidel	
	Komunikace s dítětem
Domácí činnosti s dítětem	Domácí činnosti s dítětem
Rozvojové aktivity s dítětem	Rozvojové aktivity s dítětem
Věk dítěte	Věk dítěte

Souhrn:

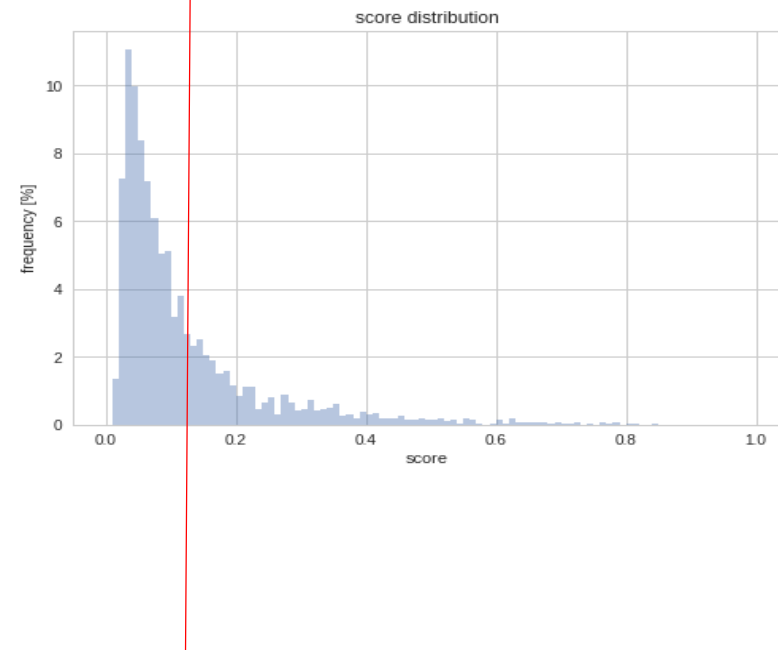
- pro mladší děti jsou nejdůležitější faktory počet dětí v rodině, úplnost rodiny a zdravotní situace
- láskyplný vztah k dítěti stejně jako pozitivní hodnocení dítěte jsou významné bez ohledu na věk dítěte
- pro starší děti jsou významné faktory jako vzdělání rodičů, ekonomická situace a komunikace s dítětem primárně o škole
- násilí v rodině

Průměrná pravděpodobnost výskytu sociálních problémů u dítěte do 6 let je 4,5 % ,12 % u dětí 6-15 let

25 % domácností s dítětem do 6 let má riziko větší než průměr
30 % domácností s dítětem 6-15 let má riziko větší než průměr

6-12

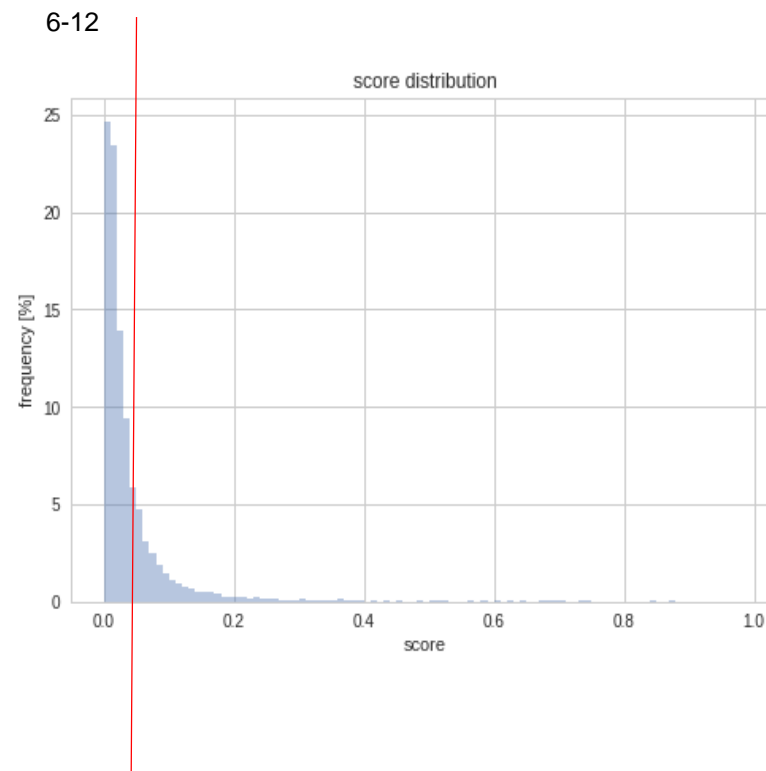
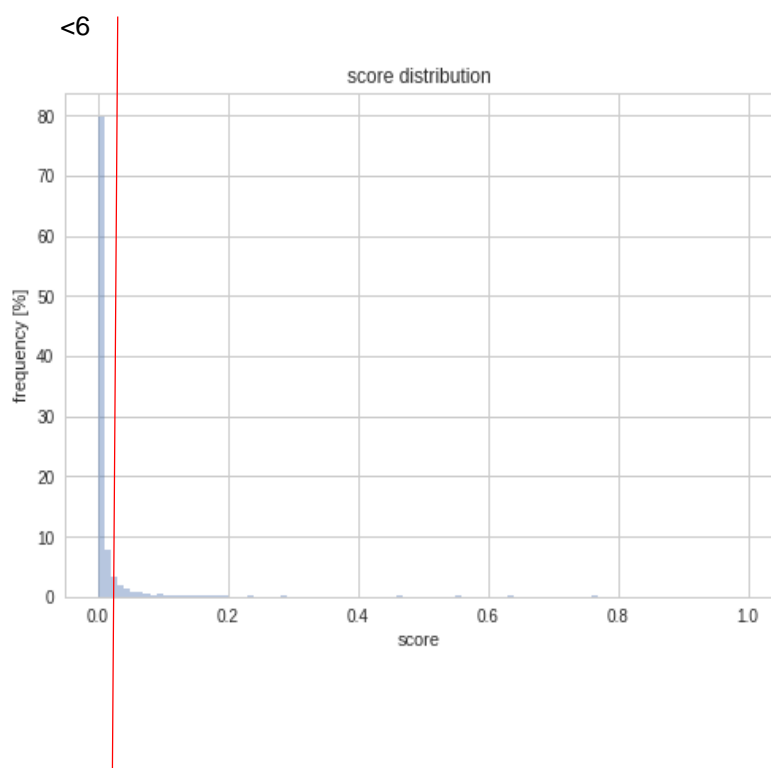
<=6	>6
Ekonomická situace	Ekonomická situace
Nedostatečnost bydlení	Nedostatečnost bydlení
Vzdělání	Vzdělání
Rodič cizinec	Rodič cizinec
Stav domácnosti	Stav domácnosti
Zdraví	Zdraví
Nevěra	Nevěra
Rozvod / rozchod	Rozvod / rozchod
Rodinný život	Rodinný život
Kriminalita	Kriminalita
Návykové látky	Návykové látky
Násilí	Násilí
Těšení se na děti	Těšení se na děti
Intuitivní výchova	Intuitivní výchova
Povídání si o životě	Povídání si o škole
Láskyplný vztah	Láskyplný vztah
Pozitivní hodnocení	Pozitivní hodnocení
Respekt k potřebám dítěte	Respekt k potřebám dítěte
Nastavování pravidel	Komunikace s dítětem
Domácí činnosti s dítětem	Domácí činnosti s dítětem
Rozvojové aktivity s dítětem	Rozvojové aktivity s dítětem
Věk dítěte	Věk dítěte

Souhrn:

- závislosti rodičů, násilí v rodině a kriminalita alespoň jednoho z rodičů jsou hlavními prediktory
- jako ochranné faktory pak mohou působit zejména láskyplný vztah k dítěti, respekt k potřebám dítěte a komunikace s dítětem

1,6 % je průměrná pravděpodobnost pro dítě do 6 let, že se dostane do kritické situace, tato pravděpodobnost vzrůstá na 4,4 % pro starší děti

15 % dětí pod 6 let má ale šanci větší než průměrnou, čtvrtina dětí nad 6 let podléhá více jak průměrnému riziku

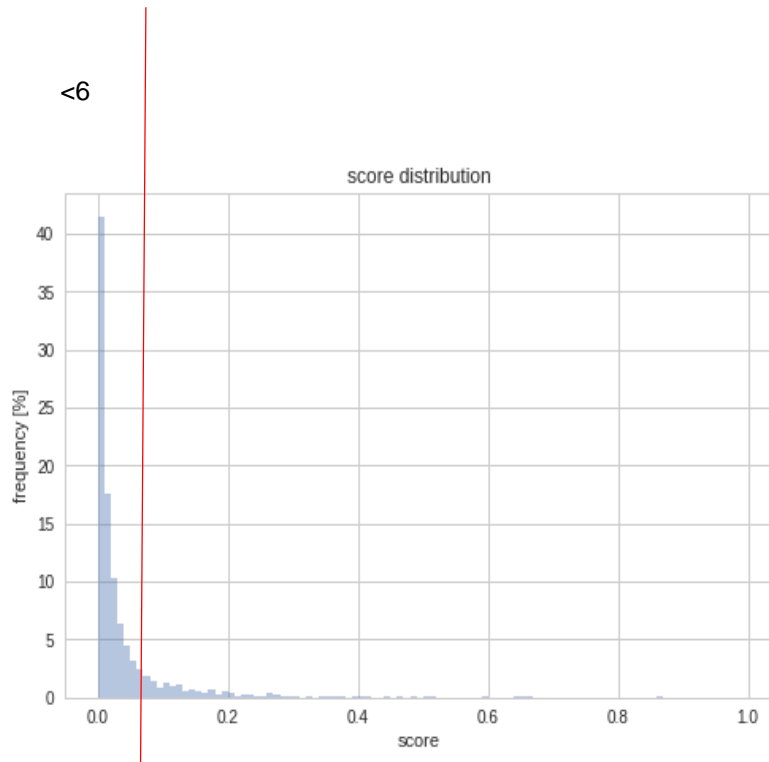
<=6	>6
Ekonomická situace	Ekonomická situace
Nedostatečnost bydlení	Nedostatečnost bydlení
Vzdělání	Vzdělání
Rodič cizinec	Rodič cizinec
Stav domácnosti	Stav domácnosti
Zdraví	Zdraví
Nevěra	Nevěra
Rozvod / rozchod	Rozvod / rozchod
Rodinný život	Rodinný život
Kriminalita	Kriminalita
Návykové látky	Návykové látky
Násilí	Násilí
Těšení se na děti	Těšení se na děti
Intuitivní výchova	Intuitivní výchova
Povídání si o životě	Povídání si o životě
	Povídání si o škole
Láskyplný vztah	Láskyplný vztah
Pozitivní hodnocení	Pozitivní hodnocení
Respekt k potřebám dítěte	Respekt k potřebám dítěte
Nastavování pravidel	
	Komunikace s dítětem
Domácí činnosti s dítětem	Domácí činnosti s dítětem
Rozvojové aktivity s dítětem	Rozvojové aktivity s dítětem
Věk dítěte	Věk dítěte

Souhrn:

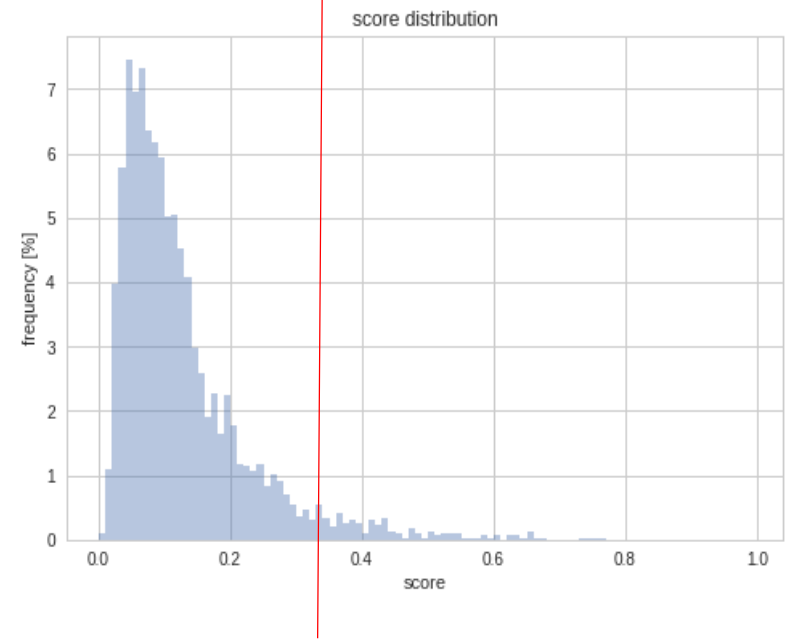
- výrazněji se pro tento typ rizika projevují ekonomické souvislosti zatímco ostatní faktory zůstávají obdobné jako u předchozích modelů

Pro domácnosti s dítětem do 6 let je riziko relativně nízké lehce nad 4,4 %, čtvrtina dětí je ale ohrožena více.

Pro děti ve věku 6-12 let je riziko ale již skoro 13%. A 35 % této populace je ohroženo více.

6-12

	Communication		School		Social		Serious		PC	
	<=6	>6	>6	<=6	>6	<=6	>6	<=6	>6	
Ekonomická situace	Green	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green	Yellow	Yellow	
Nedostatečnost bydlení	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	
Vzdělání	Green	Yellow	Green	Green	Yellow	Green	Green	Green	Green	
Rodič cizinec	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Green	
Stav domácnosti	Yellow	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	
Zdraví	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	
Nevěra	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	
Rozvod / rozchod	Green	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	
Rodinný život	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green	Yellow	Yellow	
Kriminalita	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Yellow	Green	Green	
Návykové látky	Yellow	Green	Yellow	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	
Násilí	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Yellow	
Těšení se na děti	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	
Intuitivní výchova	Green	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	
Povídání si o životě	Green	Green	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	
Povídání si o škole	White	Yellow	Yellow	White	Yellow	White	Yellow	White	Green	
Láskyplný vztah	Yellow	Yellow	Green	Yellow	Yellow	Green	Yellow	Green	Green	
Pozitivní hodnocení	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green	Green	Yellow	
Respekt k potřebám dítěte	Green	Yellow	Green	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green	
Nastavování pravidel	Green	White	White	Green	White	Green	White	Green	White	
Komunikace s dítětem	White	Green	Green	White	Green	White	Green	White	Green	
Domácí činnosti s dítětem	Green	Yellow	Yellow	Green	Green	Green	Yellow	Green	Yellow	
Rozvojové aktivity s dítětem	White	Green	Green	White	Green	White	Green	White	Green	
Věk dítěte	Green	Green	Yellow	Green	Yellow	Green	Yellow	Green	Yellow	

- 1. Hledání prostoru pro aplikaci výzkumu (např. hledat prostor pro piloty využití modelů v reálném prostředí) v praxi**
- 2. Hledání možností pro longitudinální výzkum**
- 3. Odborné publikace, zveřejnění modelů odborné veřejnosti, výuka metodiky**

Děkujeme za pozornost